

Arkivnr: 2017/15170-29

Saksbehandlar: Pål Kårbø

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Fylkestinget		05.03.2019

Oppfølging av Fylkestinget sitt vedtak i sak PS 107/18 – Selskapskontroll av Grieghallen IKS

Samandrag

I fylkestinget sitt vedtak i PS sak 107/18 var det ein heil del punkt som delvis skal følgjast opp av fylkesordfører og delvis av selskapet sjølv. Som ein konsekvens av at fung. fylkesrådmann Ingrid Holm Svendsen vart kjend ugild, er denne saka utarbeidd av politisk leiing. I saka vert dei punkta som skulle følgjast opp av fylkesordfører systematisk svara ut. Til sist i saka ligg også tilbakemeldinga frå styret i Grieghallen IKS når det gjeld deira oppfølgingspunkt.

Forslag til vedtak

- Fylkestinget syner til tilbakemeldinga på dei enkelte vedtektpunkta frå sak 107/18, og tek oppfølginga til vitande.
- Fylkestinget godkjenner at selskapsavtalen vert endra på følgjande 2 punkt
  - Selskapsavtalen for Grieghallen IKS § 6 endres og skal etter endringa ha slik ordlyd:

"Styret har tre medlemmer. Styret velges for 4 år. Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende"
  - Selskapsavtalen for Grieghallen IKS § 5, siste ledd endres og skal etter endringa ha slik ordlyd:

"Representantskapet skal:

    - Velge styrets medlemmer, herunder velge styrets leder og nestleder
    - Vedta budsjett, økonomiplan og godkjenne regnskap
    - Velge revisor

Fastsette godtgjørelse til representantskapets leder, styrets leder, og til begge organers faste medlemmer"
- Kontrollutvalet følgjer selskapkontrollen vidare opp.

Anne Gine Hestetun
fylkesordfører

Pål Kårbø
fylkesvaraordfører

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesordføraren, 18.02.2019

Med bakgrunn i revisjonsrapport av september 2018, utarbeidd av revisjonsfirmaet Deloitte, ba fylkestinget i sitt vedtak av 12. desember 2018 fylkesordføraren syta for at forholda nedanfor vart handsama. Fylkesordførar har bede fylkesvaraordførar følgje opp dei einskilde punkta i vedtaket. På ovannemde bakgrunn er fylkestinget sitt vedtak fulgt opp slik det er gjort greie for under dei einskilde punkta nedanfor.

1. **Følgje opp KS og Hordaland fylkeskommune sine tilrådingar for val av styre og styrearbeid**
  - a. **grunngeving av val av styremedlemmar**
  - b. **rutinar for styrearbeid slik som styreevaluering, årsplan, instruksar m.m.**
  - c. **registrering av styreverv i KS sitt styrevervregister**

Grunngeving for val av styremedlemmar.

Rapporten peikar på at Hordaland fylkeskommune har etablert system og rutinar for oppfølging av eigarskapa sine i form av ei eigarskapsmelding og ein overordna eigarstrategi, der KS sine tilrådingar for god eigarskapsforvaltning og selskapsleiing er lagt til grunn. Det er også etablert rutinar for administrativ oppfølging av selskapa fylkeskommunen har eigarskap i, gjennom mellom anna eit administrativt eigarforum og utpeiking av tilsette som får eit eige oppfølgingsansvar for dei ulike selskapa. Vidare vert det peika på at det for Grieghallen IKS ikkje har vore særleg naudsynt med administrativ oppfølging. Dette er forklart med at det ikkje har vore trong for særskild oppfølging på grunn av selskapet si verksemd og selskapet si eigenart.

Deloitte peikar vidare på at det ikkje føreligg ei skriftleg og dokumenterbar grunngeving for val av medlemmar til styret i selskapet. Det vert understreka at det kan vere behov for å synleggjere kva prinsipp og kva vurderingar som ligg til grunn for val av styremedlemmar i selskapet og korleis fylkeskommunen som eigar vil handtere at eit styremedlem er ugild på grunn av at vedkommande har ein leiande stilling i fylkeskommunen (konstituert fylkesrådmann).

Når det gjeld det siste forholdet så er det allereie endra ved at det er gjennomført val av nytt styremedlem. Det var aldri meininga at fylkeskommunen sin øvste administrative leiar skulle vere styremedlem i selskapet. Denne dobbeltrolla oppstod då styremedlemet vart konstituert i stillinga som fylkesrådmann som følgje av ei mellombels endring i fylkesleiinga som ledd i regionreforma.

Val av styremedlemmer i selskap kor fylkeskommunen har eigarinteresser reiser både prinsipielle selskapsrettslege og politiske spørsmål.

På møtet den 12. mars 2013 gjorde fylkestinget vedtak (sak 17/2013) om mellom anna å: "*Utarbeide rutinar, saman med valnemnda, for val av styrerepresentantar, der det mellom anna kan gå fram kven som kan veljast og kva kvalifikasjonar som skal vektleggast (jf punkt 4 i fylkestingsvedtak 02/08)*"

Ein minner om at det i Hordaland fylkeskommune, i samband med konstituering etter fylkestingsval, vert oppnemnd ei valnemnd som gjev innstilling til fylkestinget i saker om val der avgjerd er lagt til fylkestinget. Oppnemning av styrerepresentantar skjer i påfølgjande fylkesting. I selskap kor fylkeskommunen berre er deleigar vil denne fylkeskommunale valnemnda koordinera og samordna sine framlegg med dei selskapsrettslege organa i dei einskilde selskap. Nokre aksjeselskap har til dømes sin eigen valkomite som avgjer framlegg til generalforsamlinga. I selskap som er 100 % eigde av fylkeskommunen, er tilsette i fylkeskommunen i nokre tilfelle valde som styremedlemmar i selskapa. Dette gjelde i hovudsak selskap utan tilsette som har administrative føremål og som ikkje har noko utprega strategisk rolle eller sentral politisk eller samfunnsmessig oppgåve.

Den politiske handsaminga av styresamansetning i selskap kor fylkeskommunen har eigarinteresser har først og fremst vore knytta til spørsmålet om ein skal nytta folkevalde representantar i slike styreverv. Når det konkret gjeld Grieghallen IKS så ligg kompetansen til å velje styremedlemmar i selskapet til representantskapet. Representantskapet består av to medlemmar, eit medlem frå kvar av dei to eigarane (Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune). Medlemmane har ei stemme kvar. Selskapsavtalen for Grieghallen IKS har ikkje føresegner om valnemnd eller andre sakshandsamingsreglar for val av styremedlemmar i selskapet.

Formelt inneber det ovannemnde at Hordaland fylkeskommune ikkje åleine kan bestemme samansetninga av styret i selskapet. Grunngevinga for samansetjing og val av styremedlemmar vil kunne framgå av representantskapet sin møteprotokoll eller vedlegg til denne. Hordaland fylkeskommune som eigar vil også kunne gje ei nærare grunngeving for sine tilrådingar for val av styremedlemmar. I prinsippet vil det vere fylkeskommunen sitt medlem i representantskapet (p.t. fylkesordføraren) som må utarbeide og stå ansvarleg for denne. Det vert tilrådd at fylkeskommunen sitt representantskapsmedlem ber fylkesadministrasjonen utarbeide framlegg til val av styremedlemmar, og ei nærare grunngeving for dei kandidatane som vert føreslått.

Reint praktisk vert det laga sakshandsamingsrutinar som inneber at den tilsette i fylkeskommunen sin administrasjon, som har fått tildelt ansvar for Grieghallen IKS, i god tid før styreval og i nær dialog med fylkeskommunen sitt representantskapsmedlem, utarbeider ei oversikt med tilråding om val av nye styremedlemmar i selskapet. Dette vil sikra at ein følgjer opp dei generelle retningslinene som framgår av KS og fylkeskommunen sine tilrådingar, samstundes som ein ivartek dei formelle selskapsrettslege krava og uavhengigheten og ansvaret som ligg til fylkeskommunens representantskapsmedlem.

Regionalavdelinga ved regionaldirektør får i oppgåve å utarbeide generelle sakshandsamingsrutinar og syte for at desse også vert implementert for Grieghallen IKS frå og med neste styreval.

Frist: [Juni 2019]

Rutinar for styrearbeid slik som styreevaluering, årsplan, instruksar m.v.

Når det gjeld årsplanar og instruksar for styret sitt arbeid er dette noko som styret normalt utarbeider sjølv. Grieghallen IKS er eit selskap med avgrensa føremål og selskapet er skipa for å vera eit verktøy for å sikre finansieringa av eit større vedlikehalds- og ombyggingsarbeid. Behovet for formelt planverk må derfor tilpassast dei konkrete tilhøva for dette selskapet.

I rapporten frå Deloitte kjem det fram at både styremedlemmene og representantene for Hordaland fylkeskommune som er intervjuet, i det store og heile er nøgde med styret sitt arbeid, arbeidsfordeling, møtefrekvensar, sakshandsaming og drifta av selskapet.

Det kan likevel vera naudsynt å klargjera denne praksisen slik at den vert følgt i konkrete skriftlege rutinar, planar og instruksar. Dette vil også koma seinare styremedlemmar til gode.

Hordaland fylkeskommune har på grunnlag av si eigarrolle og forvaltninga av eigarinteresser i heil- og deleigde selskap nokre døme på generelle årsplanar, instruksar for styrearbeid samt modellar for evaluering av styret sitt arbeid.

Regionalavdelinga ved regionaldirektør vil i forståing med den andre eigaren og i dialog med styret i Grieghallen IKS sørge for at det vert utarbeidd eit sett med planar og instruksar som er tilpassa verksemda i Grieghallen IKS.

Frist: [Juni 2019]

Registrering av styreverv i KS sitt styrevervsregister

Kommunenes Sentralforbund (KS) har laga eit webbasert register¹ for registrering av styreverv og økonomiske interesser. Registeret er meint å skulle gje "*oversikt over folkevalgte, ansattes og styremedlemmers verv og økonomiske interesser*".

Registrering av opplysningar i registeret er frivillig. Dette gjeld særleg for eksterne styremedlemmar. Det same gjeld i prinsippet også for tilsette i fylkeskommunen som er valde som styremedlem i selskap kor fylkeskommunen har eigarinteresser. I begge tilfelle vil det kunne gjevast ei sterk oppmoding om slik frivillig registrering.

Det er allereie i byrjinga av januar sendt ei oppmoding frå fylkesvaraordførar til styret om å foreta registrering av relevante opplysningar i styrevervsregisteret.

---

¹ styrevervregisteret.no

Dette punktet er egentleg «lukka», men **Regionalavdelinga ved regionaldirektør** får i ansvar å ettergå dette og evt purre om naudsynt.

Frist: [Juni 2019]

2. Sikre at talet på styremedlemmar er i samsvar med inntomsel. § 4

Lov av 29.1.1999 nr 6 om interkommunale selskap ("**interkoml**") fastset i lovas § 4 at det for interkommunale selskap skal opprettast ein skriftleg selskapsavtale. For dei einssilde deltakarane skal kommunestyret eller fylkestinget sjølv vedta avtalen. Endringar i selskapsavtalen som gjeld forhold omhandla i lovas tredje ledd må på same måte vedtakast av fylkestinget. I lovas § 4, tredje ledd nr 5 framgår det at selskapsavtalen skal innehalde bestemmelse om tal på styremedlemmar. Det framgår av Deloitte-rapporten side 17 og side 20 at representantskapet i Grieghallen IKS, i mai 2017, vedtok å redusera talet på styremedlemmar frå fem til tre medlemmar. Endringa vart ikkje godkjend av Foretaksregisteret, idet registeret peikar på at ei slik endring krev handsaming og godkjenning i fylkestinget, jf interkoml § 4.

Når ein tek omsyn til selskapets sitt føremål og den begrensa aktiviteten i selskapet har representantskapet vurdert det slik at det er tilstrekkeleg at styret har 3 medlemmar.

Den andre deltakaren i Grieghallen IKS, Bergen kommune, fremja på ovannemnde bakgrunn ei sak for bystyret i desember 2018 med framlegg om å endre § 6 selskapsavtalen for det interkommunale selskapet. I sak 295/18 gjorde Bergen bystyre følgjande vedtak om endring av selskapsavtalen si § 6:

Styret har tre medlemmer. Styret velges for 4 år. Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende.

Dei kompetente organa hjå begge deltakarane i selskapet (Bergen bystyre og Hordaland fylkesting) må treffe likelyande vedtak for at endringa skal vera bindande og kunne registrerast i Foretaksregisteret. Vedtaket gjort av Bergen bystyre i desember 2018 ivaretek dei innvendingane som kjem til uttrykk i Deloitte-rapporten. Det vert difor gjort framlegg om at fylkestinget i Hordaland treff slikt likelydande vedtak om å redusera antal styremedlemmar frå 5 til 3.

Selskapsavtalen for Grieghallen IKS § 6 endres og skal ha slik ordlyd:

Styret har tre medlemmer. Styret velges for 4 år. Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder tilsvarende

3. Oppdatere selskapsavtalen og sørge for at praksis er i samsvar med avtalen (mellom anna når det gjeld formulering av varamedlemmer, kva endringar som skal handsamast i fylkesting og bystyre, og val av styreleiar.

a) Representantskapt veljer styreleiar og nestleiar

I Deloitte-rapporten (side 18) er det peika på at det ikkje er samsvar mellom einssilde føresegner i selskapsavtalen og den praksis som er fulgt av deltakarane og organa i selskapet. Dette gjeld den praksis som er fylgd for val av styreleiar og val av varamedlemmar til styret. Selskapsavtalen for Grieghallen IKS fastset (§ 6, tredje ledd) at "*Styret velger selv styreleder og nestleder*".

Siden 2013 er styreleiar vald direkte av representantskapet.

I lov om interkommunale selskap, § 10, tredje ledd, er det bestemt at "*Representantskapet velger styrets leder og nestleder med mindre det er fastsatt i selskapsavtalen at valget foretas av styret selv*". For Grieghallen IKS er det såleis samsvar mellom lovas normalordning og den praksis som har vært fylgd for val av styreleiar. Det må leggjast til grunn at dei to deltakarene (representantskapet) har fylgd ein praksis som reflekterer eigarane si forståing av kva som utgjer den beste løysinga for styring av selskapet. Ved å legge kompetansen til val av styreleder og nestleder til representantskapet sikrar ein også at dei to deltakarane i selskapet får direkte kontroll med dei ulike posisjonane i styret.

Som nemnd er dette også i samsvar med lovas normalordning. Dette støtter at ein endrar selskapsavtalen i tråd med den faste praksis som har vært fylgd i selskapet heilt sidan skipinga i 2013.

Det vert difor gjort framlegg om at fylkestinget i Hordaland treff vedtak om endring av selskapsavtalen punkt 5, siste ledd som etter endringa skal ha slik ordlyd:

Representantskapet skal:

Velge styrets medlemmer, herunder velge styrets leder og nestleder

Vedta budsjett, økonomiplan og godkjenne regnskap

Velge revisor

Fastsette godtgjørelse til representantskapets leder, styrets leder, og til begge organers faste medlemmer

b) Val av varamedlemmer til styret

Gjeldande versjon av selskapsavtalen har i tillegg ei føresegn (§ 6, siste ledd) om at "*Representantskapet skal velge styrets medlemmer med varamedlemmer*". Det er i Deloitte-rapporten opplyst at føresegna som gjeld val av varamedlemmar til styret skal ha blitt endra i 2013 uten at den aktuelle føresegna i selskapsavtalen er retta opp. Det kan reisast spørsmål om endring av føresegna i selskapsavtalen om at representantskapet skal velje varamedlemmar til styret høyrer til dei spørsmåla som krev vedtak i høvesvis Bergen bystyre og Hordaland fylkesting.

Sett i samanheng med at ein reduserer antalet styremedlemmar frå 5 til 3 vil styret bli noko meir sårbart ved sjukdom og forfall av andre grunnar. Det vert difor lagt til grunn at ein bør oppretthalde selskapsavtalen si regulering med val av varamedlemmar til styret. Ein tenkjer seg ikkje at slike varamedlemmer skal møte i styret i andre tilfelle enn der det faste styremedlemmet melder forfall.

Det vert difor ikkje gjort framlegg om endringar i selskapsavtalen sine føresegner om at det skal veljast varamedlemmar til styret.

Regionalavdelinga ved regionaldirektør vil i samråd med fylkeskommunen sitt representantskapsmedlem syte for at det vert fremja sak om val av varamedlemmar til styret på neste ordinære møte i representantskapet.

Frist: [Juni 2019]

Når det gjeld framlegg til endringar omtala ovanfor i punkt a) og b) har det, på administrativt nivå, vore kontakt med den andre deltakararen i Grieghallen IKS, Bergen kommune. Bergen kommune er samd i dei framlegga til endringar i selskapsavtalen som vert foreslått. Kommunen si administrative leiding vil førebu ei sak der det vert fremja sak om likelydane vedtak i Bergen bystyre.

- 4. Laga ein prioritert handlingsplan innan 01.06.2019 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.**

Dei einskilde tilrådingane i Deloitte-rapporten er handsama i punkta 1 – 3 ovenfor. Det er også gjort greie for når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.